

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора
філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Селіванова Кристина Вадимівна, 1992 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2016 році Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара отримала диплом магістра за спеціальністю «Право», виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро від «03» липня 2024 року № 626с у складі:

Голова разової ради - Марченко Олеся Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України.

Рецензенти - Грабильнікова Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України.

Лахова Олена Вадимівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України.

Офіційні опоненти - Нікітін Володимир Вікторович, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного і адміністративного права Юридичного факультету Національного авіаційного університету, Міністерство освіти і науки України.

Кононець Віта Петрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності, завідувач Навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованим злочинності та корупції Дніпровського державного університету внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

На засіданні «05» вересня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Кристині Селівановій на підставі публічного

захисту дисертації «Позасудовий (адміністративний) порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних реєстраторів прав на нерухоме майно» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро.

Науковий керівник – Кобрусєва Євгенія Анатоліївна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Здобувачка має 15 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 наукові статті, 3 з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України категорії «Б» та 1 стаття – у зарубіжному науковому виданні країни-члена ЄС, що прирівнюється до публікації в науковому виданні України категорії «Б»; розділ у колективній монографії у співавторстві; 10 тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях, а саме:

1. Селіванова К.В., Кобрусєва Є.А., Позасудовий (адміністративний) порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних реєстраторів прав на нерухоме майно в контексті реформування системи органів державної реєстрації. *Право і суспільство*. № 4 (20). 2020. С. 195 – 201. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/025a5185-b11d-4d84-95d2-71ae625ea98c/content> DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.4.28>.

2. Селіванова К.В. Скарга до колегій з розгляду скарг у сфері державної реєстрації як позасудовий спосіб захисту речових прав на нерухоме майно. *Приватне та публічне право*. № 1 (21). 2021. С. 39 – 47. URL: http://pp-law.in.ua/archive/1_2021/9.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2021.1.7>.

3. Селіванова К.В. Типові помилки державних реєстраторів під час державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. *Підприємництво, господарство і право*. № 5 (21). 2021. С. 101 – 106. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/18.pdf> DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.5.18>.

4. Селіванова К.В. Наукові категорії «альтернативне оскарження» та «адміністративне оскарження» в контексті оскарження у сфері державної реєстрації («ALTERNATIVE APPEAL» AND «ADMINISTRATIVE APPEAL» AS SCIENTIFIC CATEGORIES IN THE CONTEXT OF STATE REGISTRATION APPEALING PROCEDURE»). *Krakowskie Studia Malopolskie*. № 4 (36), 2022. С. 140 – 162. URL: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/ksm/36/ksm3609.pdf>

5. Селіванова К.В., Кобрусєва Є.А. Судовий та позасудовий механізми оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних реєстраторів у спорах щодо нерухомого майна: порівняльний аналіз. *Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції*: колективна монографія / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. – Ч. 1. С. 416 – 442. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-244-2-1-16>.

6. Селіванова К.В. Діджиталізація послуги позасудового оскарження у сфері державної реєстрації прав як інноваційна складова реформи державного управління. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права* : матеріали XIII міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 08-09 жовт. 2022 р., м. Дніпро, 2022. С. 65-67.

7. Селіванова К.В. Колегії з розгляду скарг у сфері державної реєстрації як альтернатива судовому оскарженню рішень, дій чи бездіяльності державних реєстраторів. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*: матеріали XII міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 09-10 жовт. 2020 р., м. Дніпро, 2020. С.116 – 118.

8. Селіванова К.В. Проблематика визначення кола суб'єктів державної реєстрації прав в контексті реформування органів державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень. *Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 09-10 жовт. 2020 р., м. Київ, 2020. С. 87 – 90.

9. Селіванова К.В. Альтернативні (позасудові) способи оскарження неправомірних рішень, дій чи бездіяльності державних реєстраторів (на прикладі Дніпропетровської області). *Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 16-17 жовт. 2020 р., м. Львів, 2020. С. 92 – 96.

10. Селіванова К.В. Скарга до колегій з розгляду скарг у сфері державної реєстрації як позасудовий спосіб оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів державної реєстрації прав на нерухоме майно. *Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 груд. 2020 р. м. Харків, 2020. С. 67 – 71.

11. Селіванова К.В. Позасудові механізми оскарження протиправних рішень, дій чи бездіяльності державних реєстраторів та захисту речових прав на нерухомість у Дніпропетровській області. *Вплив юридичної науки на розвиток міжнародного та національного законодавства* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 19-20 лют. 2021 р., м. Харків, 2021. С. 46 – 50.

12. Селіванова К.В. Проблематика узагальнення процедурних помилок у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. *Юридична наука в XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрями досліджень* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 07-08 трав. 2021 р., м. Запоріжжя, 2021. С. 112 – 115.

13. Селіванова К.В. Проблематика визначення підсудності справ за участю державних реєстраторів під час оскарження державної реєстрації нерухомого майна. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права* : матеріали XIII міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 08-09 жовтня 2021 р., м. Дніпро, 2021. С.117 – 118.

14. Селіванова К.В. Досудове та позасудове оскарження у сфері державної реєстрації нерухомості: зміст і співвідношення термінів. *Eurasian scientific discussions. Proceedings*

of the 1st International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2022. Pp. 577 – 582. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/EURASIAN-SCIENTIFIC-DISCUSSIONS-13-15.02.22.pdf>

15. Селіванова К.В. Механізми захисту прав дитини в Україні крізь призму регулювання нотаріальної діяльності органами юстиції. *Забезпечення принципів поваги, захисту та реалізації права дитини у цифровому середовищі* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої річниці Конвенції ООН з прав дитини, 23 лист. 2023 р., м. Дніпро, 2023. С. 202 – 205.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти.

Марченко Олеся Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України. Зауважень немає.

Кононець В.П., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності, завідувач Навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції Дніпровського державного університету внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України. Зауваження:

1. В ході підготовки підрозділу 2.4. «Статистичні показники роботи Колегій з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції» розділу II автором не в повній мірі опрацьовано за аналогічними критеріями статистику «антирейдерської» Колегії при Міністерстві юстиції України, що було б показовим та корисним в контексті вивчення навантаження на Центральну та регіональні Колегії. Було б цікаво побачити поглиблену статистичну інформацію Міністерства юстиції України, тим паче, висновки Колегій наявні у публічному доступі.

2. Слід відзначити те, що при визначенні актуальності теми дослідження дисертант зазначає спільні наукові надбання у сфері дослідження питань процедур досудового та позасудового врегулювання спорів у галузі державної реєстрації прав на нерухоме майно, однак, на жаль, не виокремлює здобутки кожного з авторів та не визначає ті питання, які залишились поза їх увагою.

3. Автор приходить до висновку, що для удосконалення процедури досудового (позасудового) оскарження у сфері державної реєстрації доцільно було б внести зміни до Порядку розгляду скарг у сфері державної реєстрації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1128, та до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (в частині вдосконалення категоріального апарату). В той же час, варто було запропонувати й конкретні норми щодо внесення змін до Закону України «Про адміністративну процедуру», адже без одночасного внесення змін до нього реалізація запропонованих дисертантом пропозицій не буде можливою.

4. Додатковими аргументами обґрунтованості актуальності теми роботи та її наукових положень стали б результати аналізу висновків «антирейдерської» Колегії при Міністерстві юстиції України для того, щоб запропонована автором класифікація типових помилок у сфері державної реєстрації була більш повною та всебічною.

5. Декілька разів за текстом автором висловлює переконання, що після створення Офісу протидії рейдерству відбулося дієве перезавантаження системи контролю у сфері державної реєстрації. Натомість, дану тезу не розкрито.

Нікітін В.В., доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного і адміністративного права Юридичного факультету Національного авіаційного університету, Міністерство освіти і науки України. Зауваження:

1. У пункті 2 Концептуальної записки (додаток 2) пропонується застосування тимчасового блокування доступу державних реєстраторів в режимі диференційованого підходу з умовним розмежуванням тимчасового блокування доступу до Реєстрів у трьох варіативностях:

- 6-ть місяців тимчасового блокування доступу;
- від 2-х до 4-х місяців тимчасового блокування доступу;
- до 1-го місяця тимчасового блокування доступу.

Перша варіація термінів тимчасового блокування доступу до Реєстрів не узгоджується з вимогами пункту 17 Порядку здійснення Міністерством юстиції контролю за діяльністю у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2016 № 990, у якому зазначено, що у разі виявлення в діях державного реєстратора, уповноваженої особи суб'єкта державної реєстрації порушень у сфері державної реєстрації, не передбачених пунктом 16 цього Порядку, застосовується пункт 1 частини другої статті 37¹ Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" та/або пункт 1 частини другої статті 34¹ Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань". При цьому строк тимчасового блокування доступу державного реєстратора, уповноваженої особи суб'єкта державної реєстрації до реєстрів не може бути меншим ніж два тижні та перевищувати три місяці.

2. В роботі варто було приділити більшої уваги дослідженню позитивного досвіду запровадження альтернативних процедур вирішення адміністративно-правових спорів на підставі аналізу законодавства про адміністративну процедуру в зарубіжних країнах, які мають усталену практику їх розгляду (підрозділ 1.1 розділу I).

3. Пунктом 1.3 Стратегічної мети № 1 Паспорту оптимізації пропонується удосконалення вже існуючої на порталі державних послуг «iGov» е-послуги Міністерства юстиції України «Скарга до Міністерства юстиції України на рішення

державного реєстратора, територіального органу юстиції» шляхом розповсюдження її дії на територію всіх областей України з одночасним запровадженням можливості подання скарг у сфері державної реєстрації прав до міжрегіональних управлінь юстиції (згідно з компетенцією) (підрозділ 3.1 розділу III дисертації), натомість, наразі волонтерський портал державних послуг iGov не працює.

4. Слід критично сприйняти пропозицію К.В. Селіванової щодо запропонованої дефініції «дій державного реєстратора» (доповнення ч.1 ст.2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» пунктом 9-1 у редакції наступного змісту: «дія - будь-які інші активні операції у Державному реєстрі прав підготовчого або технічного характеру, які здійснюються державним реєстратором прав під час здійснення державної реєстрації прав, однак не тягнуть за собою правових наслідків у вигляді виникнення, зміни чи припинення речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, окрім дій, що пов'язані із порушенням професійної етики посадової особи суб'єкта державної реєстрації, державного службовця чи нотаріуса»), адже це практично законодавче закріплення визначення такого змісту могло б потягнути за собою додаткові складнощі. Доцільніше було б внести зміни у дефініцію «реєстраційна дія», наведену у п. 9 ч.1 ст. 2 вказаного Закону шляхом його конкретизації.

Лахова Олена Вадимівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України. Зауваження:

1. У підрозділі 1.4. розділу I дослідження «Допоміжні (факультативні) інстанції з надання інформаційної, методичної та консультативної допомоги щодо можливого оскарження неправомірних реєстраційних дій, дій чи бездіяльності у сфері державної реєстрації прав» автором досліджено специфіку додаткових правозахисних структур, які функціонували до 2020 року, до повноважень яких входила інформаційна, консультативно-дорадча та методична допомога фізичним й юридичним особам, які постраждали від рейдерства, у розрізі Дніпропетровської області. Натомість, «антирейдерські» аграрні штаби та регіональні міжвідомчі комісії станом на 2024 рік вже тривалий рік не функціонують, по-друге, дані структури не були створені у якості позасудового (адміністративного) механізму оскарження у сфері державної реєстрації, тому даний підрозділ не в повній мірі корелюється з тематикою дисертаційного дослідження.

2. Автором удосконалено та систематизовано існуючі наукові підходи до окреслення категоріального апарату сучасної юридичної науки шляхом дослідження наукових визначень термінів «альтернативне оскарження», «адміністративне оскарження» «позасудове оскарження», «досудове оскарження», «нетрадиційне оскарження» (підрозділ 1.1 розділу I), однак, не запропоновано авторське визначення поняття «позасудове (адміністративне) оскарження», яке б узагальнило всі існуючі

доктринальні надбання.

3. Досить дискусійною є пропозиція автора доповнити п. 2 Порядку розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції від 25.12.2015 № 1128 новим абзацом у наступній редакції: «Розгляд скарг у сфері державної реєстрації може здійснюватися із тимчасовим залученням до розгляду скарг державних реєстраторів прав у випадках, визначених цим Порядком», адже це може розглядатися як втручання в роботу державного органу та тиск на членів Колегії.

Грабильнікова Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України. Зауваження:

1. Зауваження щодо структури дисертаційного дослідження: після кожного розділу відсутній окремий висновок, який логічно підводив би підсумки кожного з розкритих питань, натомість; розділ III «АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ АДМІНІСТРАТИВНОГО (ПОЗАСУДОВОГО) ОСКАРЖЕННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ» менший за обсягом, ніж розділи I та II відповідно. Доцільно було б акцентувати увагу не на теорії та нормативній базі, а саме на практичних шляхах удосконалення сфери дослідження, зробивши його більшим за обсягом та змістом.

2. На с. 191 дисертації зазначено, що практична реалізація переважної кількості пунктів з Паспорту реформ можлива виключно шляхом внесення змін до чинного законодавства України з питань державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень, порядку розгляду скарг, надання адміністративних послуг, а також відомчих та локальних нормативних актів з питань організації роботи, забезпечення діяльності Регіональних колегій, оплати праці службовців публічної служби – однак, у пропозиціях щодо внесення змін до чинного законодавства (додаток 1) не наведено вичерпних пропозицій щодо внесення змін до чинних НПА, не в повній мірі враховано необхідність одночасного внесення змін як до Законів України, так і до наказів Міністерства юстиції України, Положень про Колегії тощо.

3. Дисертанткою зазначено, що застосування методу порівняльного правознавства (компаративного) у вузькому сенсі полягало у виокремленні спільних рис судового та позасудового порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно (підрозділ 1.1, 1.3 розділу 1). А в чому полягало використання методу порівняльного правознавства у широкому сенсі? Про це зазначено не було. Корисним та цікавим було б розкриття цього методу в контексті дослідження наявності або відсутності позасудових механізмів оскарження у сфері державної реєстрації у країнах ЄС.

На усі зауваження дисертанткою були надані ґрунтовні відповіді.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,
«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Кристині Селівановій ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Олеся МАРЧЕНКО